

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060210

DOM
2014-06-04
Stockholm

Mål nr
M 11664-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-12-09 i mål nr M 2271-13, se bilaga

KLAGANDE

1. K D

2. P D
adress som 1

3. S E

4. T N
adress som 3

5. R N

6. A-C Ö
adress som 5

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

2. Eolus Vind AB
Box 95
281 21 Hässleholm

SAKEN

Förlängning av igångsättningstid och ändring av villkor för två vindkraftverk på fastigheterna X och Y i Höganäs kommun

---

Dok.Id 1146670

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom endast i den del som avser bullervillkor och återförvisar målet i denna del till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Övriga yrkanden ogillas.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

P D och K D har, som det får förstås, i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva miljöprövningsdelegationens (miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Skåne län) beslut att förlänga igångsättningstiden. I andra hand har de yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom i den del yrkandena om ändring av villkor 3 har avvisats samt att villkor 3 ska ändras på så sätt att det föreskrivs ett begränsningsvärde om 35 dBA oavsett tid på dygnet och att Eolus Vind AB ska bekosta oberoende mätningar av ljudnivån på de kringboendes begäran.

S E, T N, R N och A-C Ö har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva miljöprövningsdelegationens beslut att förlänga igångsättningstiden.

Länsstyrelsen i Skåne län och Eolus Vind AB har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

P D och K D har till stöd för sin talan anfört följande. Eftersom det numera finns planer i närområdet för totalt sju vindkraftverk måste utredningen göras mer noggrant. Verken kommer placeras på en begränsad yta med stor påverkan på landskapsbild och miljö. Oberoende mätningar visar att redan de tre verk som finns idag överskrider angivna bullergränser. Det är därför inte realistiskt att ytterligare utbyggnad skulle klara gränsvärdena. Verk av den typ bolaget planerar uppföra är idag omoderna och bullrar mer än moderna verk gör. Kommunen har dessutom medgett tillstånd till tre verk i nordost.

S E och T N har till stöd för sin talan anfört följande. Det har uppförts ytterligare tre verk i närheten efter det att bolaget ansökt om tillstånd. Denna grupp och ytterligare en grupp om fem verk som bolaget vill etablera ligger båda inom ett avstånd av en kilometer från bostäder. Någon ny beräkning utifrån denna situation

har inte gjorts. Situationen är så förändrad att förlängt igångsättningstillstånd inte kan beviljas.

R N och A-C Ö har till stöd för sin talan anfört följande. Eftersom de tre befintliga verken inte klarar bullergränserna är det obegripligt hur det ska kunna klaras med ytterligare två verk.

Eolus Vind AB har till stöd för sin talan anfört följande. De aktuella vindkraftverken avses att placeras i anslutning till tre befintliga verk. Maxhöjden är 86 meter för att de ska bilda en enhetlig grupp och därmed minimera påverkan på landskapsbilden. En annan orsak är att begränsa ljudnivå så att de nya verken inte kommer överstiga gällande krav tillsammans med de befintliga verken. Det innebär inte att verken är omoderna utan bästa möjliga teknik för storleken kommer användas.

Tillståndsprocessen påbörjades år 2007 och har dragit ut på tiden längre än förväntat. Bolaget lämnade i maj 2012 in en ansökan om bygglov för de aktuella verken samt en ansökan om tillstånd till två alternativa större verk på en annan fastighet. Om de större skulle godkännas är avsikten att inte anlägga de mindre samt att de befintliga nedmonteras vilket bolaget även åtagit sig i den nya ansökan. Bygglovsprövningen för de större verken är ännu inte avslutad och därför önskar bolaget behålla möjligheten att bygga de mindre genom förlängd igångsättningstid.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Förlängning av igångsättningstiden (villkor7)

Miljöprövningsdelegationen har förlängt tiden för igångsättning till den 31 december 2014. Enligt 24 kap. 2 § andra stycket miljöbalken kan igångsättningstiden förlängas om verksamhetsutövaren har giltigt skäl för dröjsmålet. Av utredningen i målet framgår att bolagets ansökan om bygglov för de aktuella verken lämnades in strax efter det att miljötillståndet meddelades i maj 2007 och att ärendet därefter behandlats i olika instanser fram till den 12 december 2011. Ansökan om förlängd tid har därefter handlagts sedan den 29 december 2011. Eftersom den långa tid som förflutit för

behandling av överklagandena inte är sådant som bolaget rår över anser Mark- och miljööverdomstolen, liksom mark- och miljödomstolen, att det föreligger giltigt skäl för dröjsmålet att sätta igång verksamheten. Domstolen anser vidare att förhållandena inte har ändrats på sådant sätt att det skulle föreligga skäl att utreda verksamheten ytterligare inför ställningstagande i denna fråga.

Klagandenas talan angående igångsättningstiden ska således lämnas utan bifall.

Bullervillkor (villkor 3)

Mark- och miljödomstolen har avvisat P D s och K D s yrkande om ändrat villkor med motiveringen att den frågan redan avgjorts genom miljöprövningsdelegationens beslut om skärpning av villkoret och att det överklagade beslutet därför inte har gått klagandena emot.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att P D s och K D s talan mot miljöprövningsdelegationens beslut innefattar yrkande om ytterligare justering i skärpande riktning av villkoret. Domstolen finner att P D s och K D s talan avvisats på felaktig grund, att yrkandet ska prövas och att det inte kan göras i Mark- och miljööverdomstolen med hänvisning till instansordningsprincipen.

Mark- och miljödomstolens dom ska således upphävas i den del P D s och K D s yrkande om ändring i bullervillkoret har avvisats. Målet återförvisas till mark- och miljödomstolen för prövning av yrkandet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Liselotte Rågmark, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården samt hovrättsråden Mikael Hagelroth, referent, och Håkan Åberg.

Föredragande har varit Lisa Forsberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-12-09
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2271-13

KLAGANDE

1. K D

2. P D

Samma adress som 1

3. C-M B

4. S E

5. R N

6. T N

7. M P

8. A-C Ö

MOTPARTER

1. Eolus Vind AB
Box 95
281 21 Hässleholm

2. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

Dok.Id 259876

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationens beslut den 2 maj 2013 i ärende nr 551-421-12, se bilaga 1

SAKEN

Förlängning av igångsättningstiden och ändring av villkor för två vindkraftverk på fastigheterna X och Y i Höganäs kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avvisar C-M Bs yrkande om att den planerade byggnationen ska stoppas i sin helhet.

Mark- och miljödomstolen avvisar även klagandenas samtliga yrkanden om ändring av villkor 3.

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena i övrigt.

BAKGRUND

Eolus Vind AB ansökte den 29 december 2011 om förlängning av arbetstiden för uppförande av en gruppstation med två vindkraftverk.

Miljöprövningsdelegationen (hädanefter MPD) beslutade den 2 maj 2013 att förlänga igångsättningstiden och ändra villkor 3 och 7 i Eolus Vind AB:s tillstånd av den 24 maj 2007 för en gruppstation med två vindkraftverk i enlighet med vad som framgår av det överklagade beslutet. Av det överklagade beslutet framgår även de aktuella villkorens lydelse före länsstyrelsens beslut om ändring.

MPD:s beslut har överklagats.

YRKANDEN M.M.

K och P D har överklagat MPD:s beslut och, som det får förstås, i första hand yrkat att beslutet ska upphävas. I andra hand har de, som det får förstås, yrkat att villkor 3 ändras så att det föreskrivs att Eolus Vind AB ska bekosta oberoende mätningar på de kringboendes begäran. Till stöd för yrkandena har K och P D anfört bl.a. följande. En förlängning medför att den tidigare prövade utrustningen med stor sannolikhet kommer att vara mer föråldrad vid igångsättningen än den hade varit om projektet hade genomförts inom stipulerad tid. Ljudnivån från verken borde inte få överstiga 35 dB (A), oavsett tid på dygnet. Alla fastigheter i närområdet måste betraktas som möjliga mätpunkter. Ljud-nivåerna varierar stort och tidpunkten för mätning är avgörande för resultatet.

C-M B har överklagat MPD:s beslut och i första hand, som det får förstås, yrkat att beslutet ska upphävas och att den planerade byggnationen ska stoppas i sin helhet. I andra hand har han yrkat att villkor 3 ändras så att det före-skrivs att bullermätningarna ska utföras av oberoende mätinstitut och att Eolus Vind AB ska redovisa för närboende vem som kommer att utföra mätningarna, vad mät-ningarna har visat och hur man har kommit fram till resultatet. Därtill har han, som det får förstås, yrkat att villkor 3 ändras så att det föreskrivs att eventuella tolkningsfrågor/-marginaler konsekvent ska räknas till kringboendes fördel. Till stöd för

yrkandena har C-M B anfört bl.a. följande. Hänsyn ska tas till den vetenskapliga forskning som visar att buller från vindkraftverk är negativt för människors hälsa inom åtminstone en radie av 1 – 1,4 km från vindkraftverken. Det finns inte utrymme för vindkraft inom det planerade området, eftersom grannfastigheterna är belägna för nära området. Han efterfrågar de bullerberäkningar som ligger till grund för de nuvarande ansökningarna och anser att de bör redovisas för kringboende. Därtill bör den interferens som kommer att uppstå med nuvarande tre verk redovisas.

M P har överklagat MPD:s beslut.

S E och T N har överklagat MPD:s beslut och anfört bl.a. följande. De motsätter sig att igångsättningstiden förlängs. Villkoret om 35 dB (A) överskrids redan av de tre befintliga vindkraftverken. Ljudnivån och skuggbildningen kommer att öka om de två aktuella vindkraftverken uppförs. Tillåtna värden kommer då att överskridas. Mätningar visar att ljudnivån tangerar 40 dB (A). Då impulsjud ofta återkommer uppfylls inte villkoret om 35 dB (A).

Vidare har det skett förändringar i området sedan det fattades beslut i ärendet. Det utövas numera friluftaktiviteter i form av hästhållning och rastning och träning av hundar i området.

R N och A-C Ö har överklagat MPD:s beslut och anfört bl.a. följande. Vindkraftverken kommer att ge upphov till för hög bullernivå.

DOMSKÄL*Gällande rätt*

I målet tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet med följande tillägg.

Enligt 16 kap. 12 § första stycket 1 miljöbalken får beslut överklagas av den som beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot.

Prövningsramen

I det överklagade beslutet har länsstyrelsen med stöd av 24 kap. 2 och 8 §§ miljöbalken dels förlängt igångsättningstiden, dels ändrat villkor 3 och 7 i Eolus Vind AB:s tillstånd till en gruppstation med två vindkraftverk.

Mark- och miljödomstolen har att ta ställning till det överklagade beslutets riktighet. Förbud mot ett byggnadsarbete regleras i plan- och bygglagen. C-M Bs yrkande om att den planerade byggnationen ska stoppas i sin helhet kan därmed inte lagligen prövas i målet. Yrkandet härom ska därför avvisas.

Klagandenas yrkanden om ändring av villkor 3

Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför en skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan innehållas. Ett gränsvärde är ett värde som inte får överskridas.

Länsstyrelsen har genom att ändra villkor 3 föreskrivit tre gränsvärden för högsta tillåtna ljudstyrka. De gränsvärden som har föreskrivits är 35, 40 och 55 dB (A). Länsstyrelsen har även ändrat villkor 3 genom att närmare precisera hur och när den ekvivalenta ljudnivån ska kontrolleras. Länsstyrelsen har därmed föreskrivit strängare villkor för den aktuella verksamheten. Av det följer att länsstyrelsens ändring av villkor 3 inte har gått klagandena emot. Mark- och miljödomstolen avvisar därför klagandenas samtliga yrkanden om ändring av villkor 3.

Mark- och miljödomstolens bedömning i sak

I mål av förevarande slag – förlängning av igångsättningstiden för vindkraftverk – ska domstolen endast pröva om de förutsättningar som anges i 24 kap. 2 § andra stycket miljöbalken är uppfyllda. Domstolen ska inte företa någon förnyad prövning av tillåtligheten av verksamheten. Det har inte företagits några nya bullerberäkningar inför ansökan om förlängning av igångsättningstiden. Något sådant krav kan inte heller ställas på verksamhetsutövaren. Ändrade förhållanden kan dock tillmätas sådan betydelse att de kan anses medföra att de av sökanden åberopade skälen för dröjsmålet inte borde föranleda att anstånd med företagets fullbordande kan medges (se NJA 1982 s. 742).

Frågan i målet är om tillståndshavaren Eolus Vind AB har visat att denne har giltigt skäl för dröjsmålet eller om synnerliga olägenheter skulle uppstå om tillståndet förföll.

Utredningen i målet visar att bygglovsprocessen har fördröjts avsevärt på grund av att det bygglov som har sökts för vindkraftverken har överklagats. Ett överklagande av ett beviljat bygglov utgör en faktor som tillståndshavaren inte råder över. Giltiga skäl för dröjsmålet får till följd därav anses föreligga. Med hänsyn till detta får länsstyrelsen anses ha haft fog för sitt beslut i denna del. Vad klagandena har anfört om ändrade förhållanden ändrar inte denna bedömning. Överklagandena ska därför avslås i övrigt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427).

Överklagande senast den 30 december 2013.

Lena Pettersson

Bruno Bjärnberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Pettersson, ordförande och Bruno Bjärnberg, tekniskt råd. Beredningsjuristen Danijel Randau har varit föredragande.